

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO

F.G. JACOBSA

przedstawiona w dniu 16 grudnia 2004 r.¹

1. Przedmiotem niniejszej sprawy jest legalność mającego wejść w życie w roku 2007 zakazu dotyczącego stosowania we Włoszech nazw odmiany winorośli „Tocai friulano” i jej synonimu „Tocai italico”² na etykietach win. Zakaz ten jest efektem umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską a Węgrami, które chroni węgierską nazwę geograficzną „Tokaj”.

2. Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia (region autonomiczny Friuli-Wenecja Julijska) oraz Agenzia regionale per lo sviluppo rurale (ERSA, agencja regionalna do spraw rozwoju obszarów wiejskich) (zwane dalej „skarżącymi”) wszczęły postępowanie przed Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionalnym trybunałem administracyjnym dla Lazio), domagając się uchylecia przepisów krajowych³, które w istocie powtarzają ten zakaz. Wnioskodawcy dowodzą w pierwszym rzędzie, że Wspólnota nie była upoważniona, aby zawrzeć umowę z Węgrami, że zakaz jest sprzeczny z innymi postanowieniami umowy, że

umowa opiera się na błędnym przedstawieniu stanu faktycznego, co powoduje, że przedmiotowe postanowienie jest nieważne z punktu widzenia prawa międzynarodowego, że zakaz został zastąpiony przez porozumienie TRIPS (Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej)⁴ oraz że zakaz jest niezgodny z prawem własności, chronionym przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności⁵ oraz Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej⁶.

I — Układ stowarzyszeniowy

3. Układ europejski ustanawiający stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi

1 — Język oryginału: angielski.

2 — Skarżący oświadczyli, że nazwa „Tocai italico” już nie jest używana. W związku z tym powołuje się na nią tylko wtedy, gdy jest to istotne lub pomocne.

3 — Dekret ministra z dnia 26 września 2002 r. w sprawie krajowych warunków używania w drodze odstępstwa od art. 19 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 753/2002 nazw odmian winorośli i ich synonimów obejmujących oznaczenia geograficzne, zawartych w załączniku II do tego rozporządzenia, które mogą być używane na etykietach włoskich win gatunkowych produkowanych w określonym regionie względnie win z oznaczonym pochodzeniem geograficznym.

4 — Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej stanowiące załącznik 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (zwanego dalej „porozumieniem WTO”), zawarte w imieniu Wspólnoty Europejskiej w dziedzinach wchodzących w zakres jej kompetencji decyzją Rady 94/800/WE z dnia 22 grudnia 1994 r. dotyczącą zawierania umów w imieniu Wspólnoty Europejskiej w trakcie Rundy Urugwajskiej negocjacji wielostronnych (1986–1994) (Dz.U. L 336, str. 1). Istotne postanowienia przytoczono w pkt 80–82 poniżej.

5 — Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zawarta w dniu 4 listopada 1950 r. Pierwszy protokół przyjęty w dniu 20 marca 1952 roku. Istotne postanowienia przytoczono w pkt 92 poniżej.

6 — Z dnia 7 grudnia 2000 r. (Dz.U. C 364, str. 1). Istotne postanowienia w pkt 94 poniżej.

i ich państwami członkowskimi z jednej strony a Republiką Węgier z drugiej strony (zwany dalej „układem stowarzyszeniowym”) został podpisany w dniu 16 grudnia 1991 r. i zatwierdzony w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji Rady i Komisji 93/742/Euratom, EWWiS, WE⁷.

w art. 36 Traktatu ustanawiającego Wspólnoty Europejskie i obejmuje w szczególności [...] oznaczenia geograficzne [...]”.

4. Istota układu stowarzyszeniowego nie stanowi przedmiotu niniejszej sprawy. Układ ma jednak związek z omawianą sprawą, ponieważ sąd krajowy zapytuje, czy stanowi on właściwą i wystarczającą podstawę prawną dla innej umowy pomiędzy Wspólnotą i Węgrami, która jest bezpośrednio omawiana i rozpatrywana poniżej⁸. W tym kontekście sąd krajowy przywołuje następujące postanowienia układu stowarzyszeniowego:

5. Trzynasta wspólna deklaracja załączona do aktu końcowego przyjmującego układ stowarzyszeniowy⁹ stwierdza:

Strony zgadzają się, że dla potrzeb niniejszego układu stowarzyszeniowego pojęcie »własność intelektualna, przemysłowa i handlowa« będzie mieć znaczenie takie jak

6. Ustęp 5 załącznika XIII do układu stowarzyszeniowego stanowi:

Postanowienia tego załącznika i postanowienia art. 74 ust. 1 odnoszące się do własności intelektualnej nie mają charakteru wiążącego wobec kompetencji Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich w kwestiach własności przemysłowej, intelektualnej i handlowej”.

II — Umowa w sprawie win

7. Umowa pomiędzy Wspólnotą Europejską a Republiką Węgierską w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win (zwana dalej „umową w sprawie win”) została zatwierdzona w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji 93/724/WE¹⁰ i podpisana w dniu 29 listopada 1993 r.

7 — Decyzja Rady i Komisji z dnia 13 grudnia 1993 r. w sprawie zawarcia Układu europejskiego między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony a Republiką Węgier z drugiej strony (Dz.U. L 347, str. 1); układ stowarzyszeniowy załączony jest do decyzji.

8 — W pkt 7–15.

9 — Dz.U. L 347, str. 259.

10 — Decyzja Rady z dnia 23 listopada 1993 r. w sprawie zawarcia Umowy między Wspólnotą Europejską i Republiką Węgier dotyczącej wzajemnej ochrony i kontroli nazw win (Dz.U. L 337, str. 93); umowa w sprawie win stanowi załącznik do decyzji.

A — *Decyzja 93/724*

9. Artykuł 1 decyzji 93/724 stanowi:

8. Umocowania i motywy decyzji 93/724 wskazują:

„uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, a w szczególności jego art. 113,

„Umowa między Wspólnotą Europejską a Republiką Węgier w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win oraz protokołów, wymiana listów i deklaracje do niej załączone zostają niniejszym zatwierdzone w imieniu Wspólnoty [...]”.

[...]

B — *Umowa*

„umowa wynegocjowana między Wspólnotą Europejską a Republiką Węgier w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win przyczyni się do tworzenia skuteczniejszych środków mających na celu wyeliminowanie nieuczciwej konkurencji w handlu, zapewni wyższy poziom ochrony konsumentów i wsparcie obrotu winem między Umawiającymi się Stronami; dlatego pożądane jest zatwierdzenie wspomnianej umowy;

10. Preambuła do umowy w sprawie win zawiera następujące stwierdzenia:

„Mając na względzie układ stowarzyszeniowy,

[...]

[...]

ponieważ postanowienia umowy są bezpośrednio powiązane ze środkami objętymi wspólną polityką handlową i rolną, konkretnie wspólnotowymi przepisami dotyczącymi produkcji wina, wspomniana umowa w sprawie win musi zostać zawarta na poziomie wspólnotowym”.

Mając na względzie interesy obu Umawiających się Stron odnośnie do wzajemnej ochrony i kontroli nazw win”.

11. Artykuł 4 umowy w sprawie win oraz stwierdza:

„1. Następujące nazwy podlegają ochronie: — nie mogą być użyte w inny sposób niż na warunkach przewidzianych przez przepisy ustawowe i wykonawcze Węgier.

[...]

b) w odniesieniu do win pochodzących z Węgier:

[...]

4. Ochrona zastrzeżona w ust. 1 ma zastosowanie również w odniesieniu do nazw, nawet w przypadkach, gdy wskazane jest prawdziwe pochodzenie wina lub określenie geograficzne bądź oznaczenie tradycyjne i są one wykorzystane w przekładzie lub towarzyszą im wyrażenia usuwające skojarzenia lokalne, takie jak »rodzaj«, »typ«, »styl«, »imitacja«, »metoda«, »znak handlowy« i temu podobne.

— oznaczenia geograficzne i tradycyjne określenia [...], wymienione w załącznik

5. W przypadku jednobrzmiących lub identycznych oznaczeń geograficznych:

[...]

a) w przypadku dwóch oznaczeń chronionych na mocy niniejszej umowy, które są jednobrzmiące lub identyczne, ochrona przyznawana jest każdemu z oznaczeń, pod warunkiem że:

3. Chronione nazwy węgierskie we Wspólnocie:

— są zastrzeżone wyłącznie dla win pochodzących z Węgier, do których mają zastosowanie,

— przedmiotowa nazwa geograficzna jest używana tradycyjnie i trwale w celu opisu i prezentacji wina produkowanego na obszarze geograficznym, do którego się odnosi,

- wino nie jest prezentowane konsumentom w sposób sugerujący pochodzenie z terytorium drugiej Umawiającej się Strony

14. Wymiana listów, po odwołaniu się do umowy w sprawie win, stwierdza:

[...].

12. W części B („Wina pochodzące z Republiki Węgier”) ust. I („Oznaczenia geograficzne”) pkt 3.4 załącznika do umowy w sprawie win, zatytułowanego „Lista nazw chronionych na podstawie art. 4”, znajduje się oznaczenie „Tokaj”. Część A („Wina pochodzące ze Wspólnoty Europejskiej”) tego załącznika nie wymienia natomiast określenia „Tocai friulano” ani „Tocai italico”.

„1. W trakcie trzynastoletniego okresu przejściowego od wejścia w życie Umowy stosowanie tej umowy nie stoi na przeszkodzie zgodnemu z prawem używaniu słowa »Tocai« dla opisu i prezentacji określonych włoskich win gatunkowych por [powstających w określonym regionie], o ile spełnione zostaną następujące warunki:

Bez uszczerbku dla szczególnych uregulowań wspólnotowych lub ewentualnie bardziej restrykcyjnych uregulowań krajowych wino to musi:

- pochodzić z odmiany winorośli »Tocai friulano«,

C — Wymiana listów

13. Wymiana listów dotycząca art. 4 umowy w sprawie win (zwana dalej „wymianą listów”) ¹¹ podpisana w dniu 29 listopada 1993 r. to jeden z aktów wspomnianych w art. 1 decyzji 93/724 ¹².

- być wyprodukowane z winogron zebranych wyłącznie we włoskich regionach Veneto lub Friuli,

11 — Wymiana listów w sprawie art. 4 Umowy między Wspólnotą Europejską i Republiką Węgier dotyczącej wzajemnej ochrony i kontroli nazw win (Dz.U. L 337, str. 169).

12 — Przedstawione w pkt 9 powyżej.

[...]

3) Przyjmuje się, że wina gatunkowe por oznaczone i zaprezentowane zgodnie z odpowiednimi przepisami przed wygaśnięciem okresu przejściowego określonego w punkcie 1 mogą być wprowadzane na rynek do wyczerpania zapasów.

negocjacji nie był im znany żaden przypadek, do którego stosowałby się ten artykuł [...]”.

4) Bez uszczerbku dla uregulowań przywołanych w pkt 3 możliwość używania nazwy »Tocai« na warunkach określonych w pkt 1 wygasa z upływem okresu przejściowego określonego w tym samym punkcie.

III — Istotne uregulowania wspólnotowe obowiązujące w chwili zawierania umowy w sprawie win

[...]”.

A — Rozporządzenie nr 822/87

D — Wspólna deklaracja

16. Podstawowym aktem dotyczącym wspólnej organizacji rynku wina w roku 1993 było rozporządzenie Rady nr 822/87¹⁴.

15. Stosownie do wspólnej deklaracji dotyczącej art. 4 ust. 5 umowy¹³ (zwanej dalej „wspólną deklaracją”), która również należy do aktów wymienionych w art. 1 decyzji 93/724:

„Odnosnie do art. 4 ust. 5 lit. a) Umawiające się Strony stwierdzają, że w czasie trwania

17. Artykuł 13 rozporządzenia nr 822/87 zakładał przyjęcie przez Komisję szczegółowych zasad klasyfikacji odmian winorośli: odmiany zalecane, dopuszczone i okresowo dopuszczone.

13 — Dz.U. 1993, L 337, str. 171.

14 — Rozporządzenie Rady (EWG) z dnia 16 marca 1987 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wina (Dz.U. L 84, str. 1), uchylone i zmienione na mocy rozporządzenia Rady WE nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. dotyczącego wspólnej organizacji rynku wina (Dz.U. L 179, str. 1).

18. Artykuł 63 rozporządzenia nr 822/87 stanowił:

„1. Wina importowane, przeznaczone do bezpośredniego spożycia i mające oznaczenie geograficzne mogą, odnośnie do wprowadzania do obrotu we Wspólnocie i na zasadach wzajemności, podlegać kontroli i ochronie przewidzianej dla win gatunkowych por w [art. 15 rozporządzenia nr 823/87].

2. Postanowienia ust. 1 są wprowadzane w życie w formie umów z odpowiednimi państwami trzecimi, które zostaną wynegocjowane oraz podpisane zgodnie z procedurą określoną w art. 113 traktatu”.

nr 822/87 uchylało rozporządzenie nr 337/79, lista w załączniku do rozporządzenia nr 3800/81 pozostała w mocy, na podstawie upoważnienia wynikającego z art. 13 rozporządzenia nr 822/87.

20. Określenie Tocai friulano pojawia się na liście w załączniku do rozporządzenia nr 3800/81 w sprawie odmian winorośli zalecanych lub dopuszczonych w następujących prowincjach północnych i środkowych Włoch: Brescia, Mantova, Varese, Padova, Rovigo, Treviso, Venezia, Verona, Vicenza, Gorizia, Pordenone, Udine, Bologna, Ferrara, Ravenna, Ascoli Piceno¹⁷, Perugia, Terni¹⁸, Viterbo, Chieti, Aquila, Pescara, Teramo i Sassari.

B — Rozporządzenie (EWG) nr 3800/81

19. Klasyfikacja odmian winorośli została przyjęta w roku 1993 na mocy rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3800/81¹⁵, które opierało się na rozporządzeniu Rady nr 337/79 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina¹⁶. Chociaż rozporządzenie

C — Rozporządzenie (EWG) nr 823/87

21. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 823/87¹⁹ ustanawia zasady odnoszące się do win gatunkowych produkowanych

15 — Rozporządzenie EWG z dnia 16 grudnia 1981 r. w sprawie klasyfikacji odmian winorośli (Dz.U. L 381, str. 1), uchylone przez rozporządzenie Komisji (WE) nr 1227/2000 z dnia 31 maja 2000 r. stanowiące uszczegółowienie zasad stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina odnośnie potencjału produkcyjnego (Dz.U. L 143, str. 1).

16 — Rozporządzenie EWG z dnia 5 lutego 1979 r. (Dz.U. L 54, str. 1).

17 — Dodane przez rozporządzenie Komisji EWG nr 1543/89 z dnia 2 czerwca 1989 r. (Dz.U. L 151, str. 16).

18 — Dodane przez rozporządzenie Komisji (EWG) nr 3369/92 z dnia 24 listopada 1992 r. (Dz.U. L 342, str. 11).

19 — Rozporządzenie z dnia 16 marca 1987 r. ustanawiające specjalne przepisy odnoszące się do win gatunkowych produkowanych w określonym regionie (Dz.U. L 84, str. 59), zmienione przez rozporządzenie Rady (EWG) nr 2043/89 z dnia 19 czerwca 1989 r. (Dz.U. L 202, str. 1); uchylone przez rozporządzenie nr 1493/99, cytowane w przypisie 14.

w określonych regionach (zwanymi dalej „winami gatunkowymi por”). Pojęcie „określony region” zostało zdefiniowane w art. 3 ust. 1 jako:

„obszar, gdzie uprawiane jest wino lub zespół takich obszarów, na których produkowane jest wino o szczególnych cechach jakościowych i którego nazwa jest używana [...] w celu oznaczenia [gatunkowych win por]”.

22. Artykuł 1 ust. 3 rozporządzenia nr 823/87 wymagał od państw członkowskich przesłania do Komisji listy ustalonych przez nie win gatunkowych por. Komisja miała opublikować tę listę w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*. Lista, która wydaje się obowiązywać w roku 1993, nie zawierała „Tocai friulano” czy „Tocai italico”²⁰.

23. Artykuł 15 ust. 4 przewidywał, że:

„Bez uszczerbku dla szczególnych przepisów Wspólnoty dotyczących określonych gatunków wina gatunkowego por państwa członkowskie mogą [...] udzielić zezwolenia na użycie nazwy ściśle określonego regionu,

której będą towarzyszyły szczegóły dotyczące metody produkcji, gatunku czy nazwa odmiany winorośli lub jej synonim”.

D — Rozporządzenie (EWG) nr 2392/89

24. W odniesieniu do win stołowych art. 2 ust. 3 rozporządzenia Rady (EWG) nr 2392/89, ustanawiający generalne zasady opisu i prezentacji win oraz moszczy winogronowych²¹, stanowi, że opis może być uzupełniony przez m.in. a) nazwę jednostki geograficznej mniejszej niż państwo członkowskie oraz i) „vino tipico” w przypadku win stołowych pochodzących z Włoch.

25. W odniesieniu do win importowanych opisanych w związku z obszarem geograficznym art. 26 ust. 1 rozporządzenia nr 2392/89 stanowi:

„W przypadku win importowanych przeznaczonych do bezpośredniego spożycia przez ludzi, mających oznaczenie pochodzenia

20 — Zmiana listy win gatunkowych produkowanych w określonych regionach Wspólnoty (Dz.U. 1982, C 348, str. 1). Dokument ten zastępuje cały rozdział „Włochy” na wcześniejszej liście. Lista ta została opublikowana na mocy art. 3 ust. 2 rozporządzenia (EWG) nr 2247/73 Komisji z dnia 16 sierpnia 1973 r. w sprawie kontroli win gatunkowych produkowanych w określonych regionach (Dz.U. L 230, str. 12).

21 — Rozporządzenie z dnia 24 lipca 1989 r. (Dz.U. L 232, str. 13); uchylone i zastąpione przez rozporządzenie nr 1493/99, cytowane w przypisie 14.

geograficznego i znajdujących się na liście, która zostanie ustalona, określenie na etykiecie musi zawierać:

niż państwo członkowskie, do których odwołuje się [...] rozporządzenie nr 2392/89 [...].

a) nazwę jednostki geograficznej położonej w kraju trzecim [...].”

Komisja opublikuje w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*, seria C nazwy jednostek geograficznych, które zostały jej zakomunikowane zgodnie z pkt pierwszym.

E — Rozporządzenie (EWG) nr 3201/90

26. Artykuł 11 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 3201/90 ustanawiającego szczegółowe zasady opisu i prezentacji win i moszczywinogronowych²² stanowi:

2. Lista win importowanych z oznaczeniem pochodzenia geograficznego, o którym mowa w art. 26 ust. 1 rozporządzenia (EWG) nr 2392/89 znajduje się w załączniku II.

[...]”.

„1. W związku z winami stołowymi opisanymi jako [...] »vino tipico« zgodnie z art. 2 ust. 3 lit. i) rozporządzenia nr 2392/89 każde produkujące państwo członkowskie prześle do Komisji:

27. Lista nazw jednostek geograficznych zakomunikowanych Komisji nie zawierała nazwy Friuli lub Friulano²³.

— natychmiast po sporządzeniu listę nazw jednostek geograficznych mniejszych

28. Nazwy „Tokaj” lub „Tokaji” znajdowały się na liście w załączniku II do rozporządzenia nr 3201/90.

22 — Rozporządzenie z dnia 16 października 1990 r. (Dz.U. L 309, str. 1); uchylone i zastąpione przez rozporządzenie Komisji (WE) nr 753/2002 z dnia 29 kwietnia 2002 r. ustanawiające niektóre zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1493/1999 odnośnie do opisu, oznaczania, prezentacji i ochrony niektórych produktów sektora wina (Dz.U. L 118, str. 1).

23 — Zobacz lista opublikowana w Dz.U. 1992, C 155, str. 14, zmieniona w Dz.U. 1993, C 203, str. 4.

29. Artykuł 12 ust. 1 rozporządzenia nr 3201/90 stanowił:

„Listę synonimów nazw odmian winorośli, które mogą być używane dla oznaczenia wina stołowego i win gatunkowych por zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. b) i art. 14 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (EWG) nr 2392/89 zawiera załącznik III”.

30. Lista w załączniku III do rozporządzenia nr 3201/90 zawierała „Tocai friulano” i „Tocai italic”, uznając drugą nazwę za „dopuszczony synonim” pierwszej nazwy.

IV — Aktualne uregulowania wspólnotowe oraz krajowe

31. Rozporządzenie nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku win²⁴ zostało ustanowione jako element kodyfikacji i uproszczenia pierwotnych przepisów dotyczących sektora win. Rozporządzenie nr 1493/1999 zostało wykonane rozporządzeniem Komisji nr 753/2002²⁵, które ustanawia zasady oznaczania win.

32. Artykuł 19 rozporządzenia nr 753/2002, zatytułowany „Wskazanie odmiany winorośli”, stanowi:

„1. Nazwy odmian winorośli używanych do produkcji wina stołowego z oznaczeniem geograficznym lub gatunkowego wina produkowanego w określonych regionach, bądź też synonimy tych nazw można podać na etykietach danego wina, pod warunkiem że:

[...]

c) nazwa odmiany lub jeden z jej synonimów nie obejmuje oznaczenia geograficznego stosowanego dla opisu gatunkowego wina [por], wina stołowego lub wina przywożonego wymienionych w porozumieniach zawartych między Wspólnotą a państwami trzecimi, a w przypadkach innego terminu geograficznego towarzyszącego tej nazwie, nazwa ta jest podana na etykietach bez tego terminu geograficznego;

[...]

2. W drodze odstępstwa od przepisów ust. 1 lit. c):

a) nazwę odmiany lub jeden z synonimów obejmujących wskazanie geograficzne

24 — Cytowane w przypisie 14.

25 — Cytowane w przypisie 22.

można uwidocznici na etykietce winä z tym oznaczeniem geograficznym;

wylÄcznie w odniesieniu do win gatunkowych por pochodzÄcych z regionów Veneto i Friuli w trakcie okresu przejściowego do dnia 31 marca 2007 r.”.

- b) nazwy odmian i ich synonimy wymienione w załączniku II można stosować zgodnie z krajowymi i wspólnotowymi przepisami obowiązującymi w dniu wejścia niniejszego rozporządzenia w życie.

34. Stosowne uregulowania włoskie²⁷ odnoszą wyjątek z art. 19 ust. 2 do Tocai friulano i Tocai italico, stwierdzając, że zakazy wynikają z umowy między Unią Europejską i Węgrami. Umowa ta to oczywiście umowa w sprawie win.

[...]”.

V — Postępowanie przed sądem krajowym i wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

33. Załącznik II, zatytułowany „Lista odmian winorośli i ich synonimów obejmujących oznaczenie geograficzne, które mogą być umieszczone na etykietach win zgodnie z przepisami art. 19 ust. 2”, pierwotnie zawierał „Tocai Friulano, Tocai italico”. Włochy zostały wymienione jako kraj, który może użyć tej nazwy. W przypisie wskazano: „nazwa »Tocai friulano« i jej synonim »Tocai italico« mogą być stosowane w okresie przejściowym do dnia 31 marca 2007 r.”. Załącznik ten został zmieniony po rozszerzeniu Unii w roku 2004²⁶. Lista obecnie obejmuje 122 odmiany winorośli, w tym „Tocai friulano” i „Tocai italico” z adnotacjami, że mogą one „być używane

35. Wydaje się, że odmiana winorośli Tocai friulano jest tradycyjnie uprawiana w regionie autonomicznym Friuli-Wenecja Julijska.

36. W regionie tym rozróżnia się szereg win gatunkowych por; w tym „Colli orientali del Friuli”, „Friuli aquilaea”, „Friuli grave”, „Friuli latisana”, „Isonzo” lub „Isonzo del Friuli”. Wina te mogą być produkowane z kilku odmian winorośli, włączając w to Tocai friulano, które jest używane do produkcji wytrawnego wina białego.

26 — Na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1429/2004 z dnia 9 sierpnia 2004 r. (Dz.U. L 263, str. 11).

27 — Cytowane w przypisie 3.

37. Skarżące wszczęły postępowanie przed sądem krajowym, kwestionując uregulowania krajowe w zakresie dotyczącym wygaśnięcia możliwości używania nazw „Tocai friulano” i „Tocai italico” w dniu 31 marca 2007 r., zgodnie z umową w sprawie win.

38. Skarżące podnosiły przed sądem krajowym, że umowa w sprawie win była pod wieloma względami niezgodna z prawem.

39. Sąd krajowy zawiesił zatem postępowanie i zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy Układ europejski ustanawiający stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony a Republiką Węgier z drugiej strony, zawarty w dniu 16 grudnia 1991 r. [...], stanowi zgodną z prawem, ważną i wystarczającą podstawę dla przyjęcia przez Wspólnotę Europejską umowy zawartej między Wspólnotą Europejską a Republiką Węgier w dniu 29 listopada 1993 r. w sprawie win [...]; kwestia ta dotyczy również art. 65 ust. 1, wspólnej deklaracji nr 13 i załącznika XIII (pkt 3, 4 i 5) do układu stowarzyszeniowego z roku 1991 w zakresie ewentualnego zastrze-

żenia suwerenności i kompetencji każdego z państw w dziedzinie krajowych oznaczeń geograficznych dla ich produktów rolnych i spożywczych, łącznie z produktami sektora win, wykluczającego przeniesienie suwerenności lub kompetencji na Wspólnotę Europejską?

2) Czy Umowę zawartą między Wspólnotą Europejską a Republiką Węgier w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win [...], która reguluje ochronę oznaczeń geograficznych w dziedzinie własności intelektualnej i przemysłowej, należy uznać za nieważną i niewywołującą skutków prawnych, z uwzględnieniem w szczególności opinii 1/94 Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich w sprawie wyłącznej właściwości Wspólnoty Europejskiej, ponieważ nie została ratyfikowana przez poszczególne państwa członkowskie?

3) Czy na wypadek, gdyby umowę WE-Węgry z roku 1993 [...] należało uznać w całości za zgodną z prawem i podlegającą stosowaniu, zakaz używania we Włoszech oznaczenia »Tocai« po roku 2007 wynikający z (dołączonej do Umowy) wymiany listów pomiędzy umawiającymi się stronami należy uznać za nieważny i niewywołujący

skutków prawnych, ponieważ jest on sprzeczny z regulacją dotyczącą jednobrzmiących nazw w tej umowie (por. art. 4 ust. 5 i protokół do umowy)?

tożsamości umawiających się stron obydwu umów w przypadku sprzeczności postanowień dotyczących regulacji homonimiczności nazw win stosować należy postanowienia tego porozumienia zamiast umowy WE–Węgry z roku 1993?

- 4) Czy wspólną deklarację nr 2 do umowy z roku 1993 [...], z której wynika, że umawiającym się stronom w czasie trwania negocjacji nie był znany przypadek identyczności nazw win europejskich i węgierskich, uznać należy za jednoznacznie fałszywe przedstawienie okoliczności faktycznych (ponieważ włoskie i węgierskie oznaczenia win typu »Tocai« istniały obok siebie od stuleci, zostały oficjalnie uznane w porozumieniu między Włochami i Węgrami w roku 1948 i w końcu zostały uwzględnione w prawie wspólnotowym), z tym skutkiem, że umowa z roku 1993, z której wynika zakaz używania oznaczenia Tocai we Włoszech, jest nieważna na podstawie art. 48 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów?
- 5) Czy zawarte w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO) Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS), które weszło w życie w dniu 1 stycznia 1996 r., a więc później niż umowa WE–Węgry [...], należy interpretować w świetle art. 59 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów w ten sposób, że wobec
- 6) Czy wobec dwóch jednobrzmiących oznaczeń win, które są produkowane w dwóch państwach będących stronami porozumienia TRIPS (bez względu na to, czy homonimiczność tych nazw dotyczy dwóch używanych przez te państwa oznaczeń geograficznych lub geograficznego oznaczenia jednego z tych państw i jednobrzmiącej nazwy odmiany winorośli tradycyjnie uprawianej w drugim państwie) art. 22–24 [w części II sekcja 3 załącznika 1C do] Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu, który zawiera porozumienie TRIPS, obowiązujące od dnia 1 stycznia 1996 r., należy interpretować w ten sposób, że obydwie oznaczenia mogą być w przyszłości używane, o ile były używane przez obydwu producentów w przeszłości w dobrej wierze lub przynajmniej dziesięć lat przed dniem 15 kwietnia 1994 r. (art. 24 ust. 4 [porozumienia TRIPS]) i obydwie oznaczenia jednoznacznie wskazują kraj, region lub miejsce na tym terytorium, z którego pochodzi chronione wino, tak że nie wprowadza to w błąd konsumentów?

- 7) Czy prawo własności, o którym mowa w art. 1 pierwszego protokołu dodatkowego do europejskiej Konwencji ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, które zostało ujęte w art. 17 podpisanej w dniu 7 października 2000 r. w Nicei Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, dotyczy również własności intelektualnej na nazwach pochodzenia win i jej wyceny i czy ochrona własności — również po uwzględnieniu całkowitego braku jakiegokolwiek odszkodowania dla pozbawionych własności producentów wina z Frioul, braku usprawiedliwiającego pozbawienie własności ogólnego interesu i naruszenia zasady proporcjonalności — wyklucza stosowanie uzgodnień zawartych w wymianie listów, która została dołączona do Umowy między Wspólnotą Europejską a Republiką Węgier w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win [...], ale nie została do niej inkorporowana, w myśl których producenci wina z Frioul nie mogą używać oznaczenia »Tocai friulano«?

w myśl których używanie nazwy »Tocai friulano« po dniu 31 marca 2007 r. jest niedopuszczalne, uznać należy za niewywołujące skutków prawnych?».

40. Skarżące, przedstawiciele rządu włoskiego, Rady oraz Komisji przedłożyli uwagi na piśmie i wszyscy wraz z rządem węgierskim byli reprezentowani na rozprawie.

41. Skarżące i rząd włoski dodatkowo udzieliły pisemnej odpowiedzi na pytanie Trybunału dotyczące ich stanowiska w sprawie argumentacji Rady i Komisji, że nazwa »Tocai friulano« i jej synonim »Tocai italico« nie są i nigdy nie były wskazaniem geograficznymi, lecz są raczej nazwą wina lub odmiany winorośli.

VI — W przedmiocie pytania pierwszego

- 8) Czy, w przypadku gdy stwierdzona zostanie sprzeczność z prawem przepisów wspólnotowych umowy WE–Węgry w sprawie win [...] lub dołączonej do niej wymiany listów w wyżej wskazanym zakresie, również przepisy rozporządzenia [...] nr 753/2002,

42. W pierwszym pytaniu sąd odsyłający zmierza do ustalenia, czy układ stowarzyszeniowy WE–Węgry stanowił dla Wspólnoty dostateczne umocowanie do zawarcia umowy w sprawie win.

43. Przyjmuje się, że zakres kompetencji Wspólnoty odnośnie do zawierania zobowiązań międzynarodowych wynika bezpośrednio bądź w drodze wykładni z wyraźnych postanowień traktatu²⁸.

prawnym każdej z umawiających się stron. W porządku prawnym Wspólnoty podstawa ta zostaje określona według ostatecznego brzmienia umowy oraz w odniesieniu do celu i zawartości tego aktu. Odniesienie do układu stowarzyszeniowego w preambule do umowy w sprawie win jedynie umiejscawia to porozumienie w jego kontekście politycznym i prawnym.

44. Jest zatem jasne, że kompetencje Wspólnoty do zawarcia umowy w sprawie win nie mogą wynikać z układu stowarzyszeniowego.

45. Z drugiej strony, art. 133 WE wyraźnie uprawnia Radę do wprowadzania w życie wspólnej polityki handlowej. Umocowanie do decyzji Rady nr 93/724 stwierdza, że decyzja ta opiera się na art. 133 WE. Artykuł 1 stwierdza, że umowa w sprawie win, a także protokół, wymiana listów i załączone deklaracje „są niniejszym zatwierdzone w imieniu Wspólnoty”. Jest zatem jasne, że umowa w sprawie win, jako kwestia z zakresu prawa wspólnotowego, została w sposób należyty zatwierdzona zgodnie z traktatem. Jak wskazują Rada i Komisja, podstawa prawna umowy jest określona w umocowaniach do decyzji Rady, która zawiera i zatwierdza omawianą umowę. W decyzji nie ma żadnej wzmianki o układzie stowarzyszeniowym jako podstawie prawnej. Chociaż układ stowarzyszeniowy jest wspomniany w preambule do umowy w sprawie win, wstępna część umowy międzynarodowej nie może określać podstawy prawnej w porządku

46. Wnioskodawcy i rząd włoski dowodzą, że wskazania geograficzne dotyczące wina wchodzą w zakres własności intelektualnej i że państwa członkowskie posiadały wyłączne kompetencje w zakresie, w którym umowa w sprawie win dotyczyła praw własności intelektualnej: zob. załącznik XIII do układu stowarzyszeniowego²⁹. Wspólnota zatem nie była kompetentna do zawarcia umowy w sprawie win.

47. Argumentacja ta wymaga właściwie rozpatrzenia w kontekście odpowiedzi na drugie pytanie.

28 — Zobacz np. opinia 2/94 z dnia 28 marca 1996 r. na podstawie art. 228 ust. 6 traktatu WE, Rec. str. I-1759, pkt 26.

29 — Zobacz pkt 6 wyżej.

VII — W przedmiocie pytania drugiego

48. W drugim pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy wobec tego, co zostało ustalone w opinii 1/94³⁰ Trybunału dotyczącej wyłącznej kompetencji Wspólnoty Europejskiej, umowa w sprawie win jest nieważna i nieskuteczna w ramach porządku prawnego Wspólnoty, ponieważ nie została ratyfikowana przez poszczególne państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej. Innymi słowy, zagadnienie sprowadza się do tego, czy Wspólnota miała wyłączną kompetencję do zawarcia umowy w sprawie win, czy też umowa ta, zgodnie z właściwą analizą, była umową mieszaną, w której zarówno Wspólnota, jak i państwa członkowskie byłyby stronami.

49. Nie podlega kwestii, że Wspólnota posiada wyłączną kompetencję w obszarach, w których kompetencja ta została nadana na mocy traktatu lub w obszarach, w których Wspólnota, mając na względzie wprowadzanie wspólnej polityki przewidywanej przez traktat, wydała uregulowania stanowiące wspólne zasady³¹.

50. Trybunał w opinii 1/94, w oparciu o dwie podstawy, doszedł do wniosku, że Wspólnota i państwa członkowskie były wspólnie umocowane, aby zawrzeć porozu-

mienie TRIPS. Po pierwsze, poza tymi z ustaleń, które dotyczą zakazu wolnego obrotu nielegalnymi produktami, porozumienie TRIPS nie wchodzi w zakres wspólnej polityki handlowej, gdzie wyłączna kompetencja została przyznana Wspólnocie na mocy art. 133 WE. Po drugie, harmonizacja osiągnięta w ramach Wspólnoty, w pewnych obszarach objęta przepisami porozumienia TRIPS, jest jedynie częściowa, a w pozostałych obszarach nie przewidziano żadnej harmonizacji³².

51. Skarżące i rząd włoski wskazują, że traktat nie zapewnia wyłącznej kompetencji w sferze własności intelektualnej oraz że w okresie kiedy negocjowano umowę w sprawie win, nie istniały żadne przepisy Wspólnoty obejmujące prawa własności intelektualnej odnośnie do oznaczeń geograficznych wina, określanych na szczeblu krajowym. Ustawodawstwo Wspólnoty w dziedzinie sektora win po prostu uznawało określenia zarejestrowane w każdym z państw członkowskich.

52. Wyżej wymienione strony ponadto dowodzą, że Wspólnota nie tylko nie posiada wyłącznej kompetencji, ale że to państwa członkowskie mają wyłączną kompetencję w obszarze własności intelektualnej. Dla uzasadnienia tego stanowiska przywołują

30 — Opinia na podstawie art. 228 ust. 6 traktatu WE, Rec. str. I-5267.

31 — Punkty 16 i 17 wyroku w sprawie 22/70 Komisja przeciwko Radzie, zwany „ERTA”, Rec. str. 263.

32 — Punkty 71, 103 i 105 opinii 1/94.

one załącznik XIII do układu stowarzyszeniowego, który stwierdza, że uregulowania załącznika nie przesądzą kompetencji Wspólnoty i jej państw członkowskich w kwestiach własności intelektualnej.

W istocie art. 63 rozporządzenia nr 822/87 przewiduje, że wina importowane „mogą, w związku z wprowadzaniem do obrotu we Wspólnocie i na zasadach wzajemności, podlegać kontroli i ochronie przewidzianej dla win gatunkowych por [w art. 15 rozporządzenia nr 823/87]”.

53. Nie uważam, aby przywołane przez rząd włoski stwierdzenie w załączniku XIII do układu stowarzyszeniowego było pomocne. Trybunał nie został zapytany o status układu stowarzyszeniowego, a w każdym razie tekst załącznika XIII nie jest rozstrzygający.

54. Artykuł 1 umowy w sprawie nazw win stwierdza, że strony „zgadzają się, na zasadzie wzajemności, chronić i kontrolować nazwy win pochodzących ze Wspólnoty i z Węgier na warunkach zastrzeżonych w tej umowie”.

55. Wydaje się zatem dostatecznie oczywiste, jak wskazuje Rada i Komisja, że w czasie zawierania umowy w sprawie win ochrona i kontrola nazw win — jedyny aspekt praw własności intelektualnej, który jest ewentualnie do rozstrzygnięcia w tym przypadku — były przedmiotem wyczerpującego uregulowania na szczeblu Wspólnoty, z czego przepisy przedstawione w pkt 16–33 stanowią jedynie niewielki fragment, i zatem podlegała wyłącznej kompetencji Wspólnoty.

56. Ponadto stwierdza się w preambule do decyzji nr 93/724, że umowa w sprawie win „pomoże w podjęciu działań mających na celu wyeliminowanie nieuczciwej konkurencji w handlu i zapewnienie lepszej ochrony konsumenta oraz promowanie handlu winem między umawiającymi się stronami”. Stwierdza się również, że „postanowienia umowy są bezpośrednio powiązane z działaniami przewidzianymi w ramach wspólnej polityki handlowej i rolnej”³³. Trybunał w opinii 1/94 potwierdził, że umowy w sprawie wina między Wspólnotą z jednej strony a kolejno Austrią i Australią z drugiej strony, których treść jest w istocie analogiczna jak w przypadku omawianej umowy, należały do wyłącznej kompetencji Wspólnoty i opierały się na art. 133 WE „ponieważ [ich] postanowienia są bezpośrednio związane ze środkami objętymi wspólną polityką rolną, a w szczególności wspólnotowymi uregulowaniami w zakresie wina i uprawy winorośli”³⁴.

33 — Umocowania pierwsze i trzecie.

34 — Punkty 69 i 70.

57. Ostatecznie należy zauważyć, że rząd włoski, w odpowiedzi na pytanie Trybunału, stwierdza, że w odniesieniu do Węgier od momentu przystąpienia tego państwa do UE w maju 2004 r. zagadnienia sektora wina zostały w sposób wyłączny uregulowane prawem wspólnotowym. Jednakże, jak już zaznaczyłem, takie wyłączne uregulowanie pociąga za sobą wyłączną kompetencję Wspólnoty w tym obszarze. Z uwagi na fakt, że zakres regulacji był w istocie taki sam przed i po tej dacie, twierdzenie to wydaje się sugerować, że Wspólnota miała również wyłączną kompetencję w czasie przystępowania do umowy w sprawie win.

Zatem gdy powstaje między nimi konflikt, załączniki nie podlegają stosowaniu.

60. Niezależnie od znaczenia tego stwierdzenia jako uogólnienia do rozpatrywanej sprawy odnosi się ono jedynie, jeżeli faktycznie powstaje konflikt między takimi postanowieniami.

VIII — W przedmiocie pytania trzeciego

58. W trzecim pytaniu sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy, w przypadku gdy umowę w sprawie win należałoby uznać w całości za zgodną z prawem i podlegającą stosowaniu, zakaz używania we Włoszech oznaczenia „Tocai” po dniu 31 marca 2007 r. wynikający z wymiany listów w sprawie Tocai należy traktować jako nieważny i niewywołujący skutków prawnych z powodu sprzeczności z regulacją dotyczącą homonimów zawartą w art. 4 ust. 5 umowy.

59. Zdaniem skarżących, postanowienia załączników do umowy nie mogą mieć wpływu na postanowienia samej umowy.

61. Artykuł 4 ust. 5 umowy w sprawie win reguluje sytuację „homonimów lub identycznych oznaczeń geograficznych”. Artykuł 2 ust. 2 umowy definiuje „oznaczenie geograficzne” jako „oznaczenie, włącznie z «nazwą pochodzenia», które jest ujęte w prawodawstwie Umawiającej się Strony do celów opisu i prezentacji wina pochodzącego z terytorium Umawiającej się Strony, lub z regionu, lub miejscowości na tym terytorium, w przypadku gdy określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna takiego wina zasadniczo przypisywana jest jego geograficznemu pochodzeniu”.

62. Nazwa „Tocai friulano” będzie zatem objęta art. 4 ust. 5 umowy w sprawie win, jedynie jeżeli jest uznana w prawie wspólnotowym, tak jak zostało to opisane w poprzednim punkcie.

63. Oczywiście jest, że nie do tego sprowadza się zagadnienie. W okresie istotnym dla sprawy nazwa ta była dopuszczona jako odmiana winorośli, a nie wino gatunkowe por w rozumieniu rozporządzenia nr 823/87³⁵, co stanowiło wspólnotowy zamiennik oznaczenia geograficznego wina³⁶. Ponadto nic nie wskazuje, że określona jakość, renoma lub inna cecha charakterystyczna wina produkowanego z tej odmiany winorośli przypisana jest istotnie pochodzeniu geograficznemu.

64. Dokładniej, art. 4 ust. 5 lit a) stosuje się do oznaczeń, które są „chronione na mocy umowy”. Artykuł 4 ust. 1 lit. a) zakłada, że w odniesieniu do win pochodzących ze Wspólnoty „oznaczenia geograficzne i nazwy tradycyjne podane w załączniku” podlegają ochronie. Lista win pochodzących z Republiki Włoskiej w załączniku do umowy w sprawie win nie obejmuje „Tocai friulano” czy „Tocai italico”.

65. W odpowiedzi na żądanie Trybunału co do zajęcia stanowiska w kwestii, czy nazwa „Tocai friulano” jest oznaczeniem geograficznym, czy też odmianą winorośli, skarżące i rząd włoski odsyłają do art. 15 ust. 4

rozporządzenia nr 823/87³⁷, które upoważnia państwa członkowskie do połączenia nazwy określonego regionu z nazwą odmiany winorośli, oraz twierdzą, iż odnosi się to właśnie do „Tocai friulano”.

66. W mojej ocenie art. 15 ust. 4 stwierdza jedynie, iż państwa członkowskie mogą dopuścić kombinację nazwy określonego regionu i odmiany winorośli. W niektórych regionach, gdzie uprawiane jest wino, praktyka taka jest powszechna: np. Alsace Pinot gris³⁸, Valle d'Aoste Pinot nero lub Moselle luxembourgeoise Riesling. Żadna kombinowana nazwa ani odmiana winorośli tu wspomniana nie stanowi oznaczenia geograficznego w rozumieniu umowy w sprawie win.

67. Nie istnieje zatem żadna niezgodność pomiędzy zakazem wynikającym z wymiany listów a uregulowaniem homonimiczności oznaczeń w art. 4 ust. 5 umowy w sprawie win.

35 — Zobacz pkt 20, 22 i 27 powyżej.

36 — Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2081/92 z dnia 14 lipca 1992 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i oznaczeń pochodzenia dla produktów rolnych i spożywczych (Dz.U. L 208, str. 1) nie ma zastosowania do wina, zob. art. 1 ust. 1.

37 — Przedstawione w pkt 23 powyżej.

38 — Oznaczenie „Tokay”, w Alzacji synonim odmiany winorośli Pinot gris, stanowi przedmiot podobnej wymiany listów między Wspólnotą i Węgrami, która przewiduje identyczne przejściowe wyłączenie stosowania zakazu używania terminu: Dz.U. 1993, L 337, str. 167.

IX — W przedmiocie pytania czwartego

68. W czwartym pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy wspólna deklaracja załączona do umowy w sprawie win³⁹, która wskazuje, iż w czasie negocjacji umawiającym się stronom nie był znany żaden przypadek istnienia oznaczeń homonimicznych związanych z winami Wspólnoty i Węgier, co należałoby uznać za jednoznacznie błędne przedstawienie okoliczności faktycznych (biorąc pod uwagę, że nazwy włoskie i węgierskie używane w odniesieniu do win „Tocai” współistniały przez stulecia i zostały oficjalnie uznane w roku 1948 na mocy umowy między Włochami i Węgrami oraz stały się w ostatnim czasie przedmiotem uregulowań wspólnotowych), skutkuje na podstawie art. 48 Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów⁴⁰ nieważnością tej części umowy w sprawie win, która zakazuje używania nazwy „Tocai” we Włoszech.

69. Artykuł 48 ust. 1 konwencji wiedeńskiej stanowi:

„Państwo może powoływać się na błąd w traktacie dla unieważnienia swojej zgody na związanie się traktatem, jeżeli błąd dotyczy faktu lub sytuacji, które państwo to przyjęło za istniejące w czasie, gdy traktat był

zawierany, i które stanowiły zarazem istotną podstawę jego zgody na związanie się traktatem”.

70. Skarżące i rząd włoski wskazują, że wymiana listów wynika z błędnego przedstawienia okoliczności faktycznych w stosownym czasie, a mianowicie z bezspornego, pokojowego i ciągłego stosowania tych nazw. Na mocy art. 48 konwencji wiedeńskiej załączniki znoszące prawo do używania przedmiotowych nazw nie mogą zatem znaleźć zastosowania.

71. Akapit pierwszy wspólnej deklaracji stwierdza, że:

„Odnosnie do art. 4 ust. 5 lit. a) Umawiające się Strony stwierdzają, że w czasie trwania negocjacji nie był im znany żaden przypadek, do którego stosowałby się ten artykuł”.

72. W kontekście pytania trzeciego wyjaśnię, dlaczego nie uważam, aby art. 4 ust. 5 mógł znaleźć zastosowanie w świetle faktów w niniejszej sprawie⁴¹.

39 — Zobacz wyżej pkt 15.

40 — *Recueil des traités des Nations unies*, tom 1155, str. 331. Konwencja wiedeńska została zawarta w dniu 23 maja 1969 r. i weszła w życie w dniu 27 stycznia 1980 r.

41 — Zobacz pkt 61–64 powyżej.

73. Z tego samego powodu wspólna deklaracja nie może być uważana za jednoznacznie błędne przedstawienie okoliczności faktycznych.

76. Artykuł 59 ust. 1 konwencji wiedeńskiej stwierdza:

74. W każdym razie, jak to podniósł rząd węgierski podczas rozprawy, na art. 48 konwencji wiedeńskiej mogą powołać się jedynie strony danego traktatu.

„1. Traktat uważa się za wygasły, jeżeli wszystkie jego strony zawrą późniejszy traktat dotyczący tego samego przedmiotu oraz:

a) z późniejszego traktatu wynika — lub jest w inny sposób ustalone — że strony zamierzały, aby dane zagadnienie było regulowane przez ten traktat, lub

X — W przedmiocie pytań piątego i szóstego

75. W piątym pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy w świetle art. 59 konwencji wiedeńskiej postanowienia porozumienia TRIPS⁴² regulujące homonimiczność nazw winorośli mają zastosowanie w miejsce tych postanowień umowy w sprawie win, z którymi powstaje kolizja (biorąc pod uwagę, że strony w obu umowach są identyczne i że porozumienie TRIPS weszło w życie dnia 1 stycznia 1996 roku, czyli po zawarciu umowy w sprawie win).

b) postanowienia późniejszego traktatu są do tego stopnia nie do pogodzenia z postanowieniami traktatu wcześniejszego, że te dwa traktaty nie nadają się do równoczesnego stosowania”.

77. Z uwagi na to, że pytanie sądu krajowego jest aktualne jedynie na tle hipotezy, iż stosowne postanowienia porozumienia TRIPS są sprzeczne z umową w sprawie win, sensowne wydaje się przyjęcie stanowiska Komisji i rozważenie w pierwszym rzędzie kwestii stanowiącej przedmiot szóstego pytania.

⁴² — Przywołane w przypisie 4.

78. W szóstym pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy w przypadku homonimiczności oznaczeń geograficznych lub oznaczenia geograficznego i oznaczenia, które zawiera nazwę odmiany winorośli, art. 22–24 porozumienia TRIPS należy interpretować w ten sposób, że obydwa oznaczenia mogą być w przyszłości dalej używane, pod warunkiem że używanie tych oznaczeń przez danych producentów w przeszłości następowało w dobrej wierze lub przez co najmniej 10 lat przed 15 kwietnia 1994 r. (art. 24 ust. 4), zaś kraj, region lub miejsce na tym terytorium, z których pochodzi chronione wino, są wskazane na tyle jednoznacznie, że konsumenci nie zostaną wprowadzeni w błąd.

79. Artykuły 22–24 porozumienia TRIPS stanowią sekcję 3 („Oznaczenia geograficzne”) części II („Normy dotyczące dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej”) tego porozumienia.

80. Artykuł 22 ust. 1 porozumienia TRIPS stwierdza:

„Dla celów niniejszego Porozumienia oznaczeniami geograficznymi są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium Członka lub regionu, lub miejsca na tym terytorium, jeżeli pewna jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru”.

81. Artykuł 23 stwierdza:

„1. Każdy Członek zapewni zainteresowanym stronom środki prawne dla zapobieżenia używaniu oznaczeń geograficznych identyfikujących wina dla win, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, lub identyfikujących wyroby alkoholowe dla wyrobów alkoholowych, które nie pochodzą z miejsc wskazanych przez te oznaczenia geograficzne, którymi zostały oznaczone, nawet jeżeli prawdziwe pochodzenie tych towarów zostało wskazane lub oznaczenie geograficzne jest użyte w tłumaczeniu, lub gdy towarzyszy mu określenie takie jak »rodzaj«, »typ«, »gatunek«, »imitacja« i tym podobne.

[...]

3. W przypadku homonimicznych oznaczeń geograficznych dla win ochrona powinna być przyznana każdemu oznaczeniu, z zastrzeżeniem postanowień art. 22 ust. 4. Każdy Członek określi praktyczne warunki dla odróżnienia jednych homonimicznych oznaczeń geograficznych od innych, biorąc pod uwagę potrzebę zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów, których to dotyczy, a także zapobieżenia wprowadzaniu konsumentów w błąd.

[...]”.

82. Artykuł 24 stanowi:

tyczne ze zwyczajowo przyjętym określeniem odmiany winorośli, istniejącej na terytorium tego Członka w chwili wejścia w życie Porozumienia WTO.

„1. Członkowie wyrażają zgodę na podjęcie negocjacji w celu zwiększenia ochrony indywidualnych oznaczeń geograficznych na podstawie Artykułu 23.

[...]”.

[...]

4. Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek zapobiegał nieprzerwanemu i podobnemu używaniu określonego oznaczenia geograficznego należącego do innego Członka, identyfikującego wina i napoje alkoholowe w odniesieniu do towarów lub usług, przez osoby pochodzące z jego terytorium lub mające tam siedziby, które używały takiego oznaczenia geograficznego w sposób ciągły w odniesieniu do takich samych lub pochodnych towarów lub usług na terytorium tego Członka bądź (a) przez co najmniej 10 lat poprzedzających datę 15 kwietnia 1994 roku lub (b) w dobrej wierze przed tą datą.

83. Skarżące i rząd włoski podnoszą, że porozumienie TRIPS jest aktualnie normą dla Wspólnoty, państw członkowskich i innych umawiających się stron w zakresie regulacji homonimicznych nazw win i wymaga, żeby takie nazwy podlegały ochronie, o ile są stosowane we właściwy sposób i w dobrej wierze. Artykuł 23 chroni prawo zainteresowanych stron do kontynuacji używania homonimicznych oznaczeń geograficznych, podczas gdy art. 24 ust. 4 daje państwom członkowskim wolną rękę w regulowaniu tak określonego zastosowania oznaczeń geograficznych w dobrej wierze przez 10 lat przed 15 kwietnia 1994 r. Ustalenia te są niezgodne z zakazem używania nazwy „Tocai friulano” wynikającym z załączników do umowy w sprawie win.

[...]

6. [...] Żadne z postanowień niniejszej Sekcji nie będzie stanowiło wymogu, aby Członek stosował jej postanowienia do oznaczenia geograficznego innego Członka w stosunku do produktów wytworzonych z winorośli, dla których odpowiednie oznaczenie jest iden-

84. W odpowiedziach na pytanie postawione przez Trybunał skarżące i rząd włoski ponadto wskazują, że art. 24 ust. 6 porozumienia TRIPS w sposób jednoznaczny stanowi zbieżność pomiędzy „oznaczeniem

geograficznym” a „nazwą odmiany winorośli”, a zatem uniemożliwia przywołanie przez Węgry oznaczenia geograficznego „Tokaj” w celu zakazu użycia nazwy „Tocai friulano”.

85. Nie przyjmuję takiej argumentacji.

86. Artykuł 23 ust. 1 nakłada na członków wyraźny obowiązek ochrony oznaczeń geograficznych identyfikujących wino przed ich używaniem w stosunku do win niepochodzących z miejsca wskazanego przez oznaczenie geograficzne. Nie ma potrzeby wprowadzać zamieszania i fałszu. Istnieje wspólne przekonanie, że „Tokaj” jest oznaczeniem geograficznym w rozumieniu porozumienia TRIPS. Prima facie zatem art. 23 ust. 1 wymaga, aby członkowie chronili to oznaczenie tak, aby nie zostało użyte w odniesieniu do win niepochodzących z regionu Tokaj.

87. Artykuł 23 ust. 3 określa ogólną naturę ochrony wymaganej zgodnie z art. 23 ust. 1 w przypadku dwóch homonimicznych oznaczeń geograficznych⁴³. Dla celów porozumienia TRIPS „oznaczeniami geograficz-

nymi” są oznaczenia, które identyfikują towar jako pochodzący z terytorium członka lub regionu, albo też miejsca na tym terytorium, jeżeli określona jakość, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru. Poza tym nie istnieją żadne dane wskazujące, że określona jakość, renoma lub inna cecha wina wytwarzanego z winorośli Tocai friulano w rozpatrywanym regionie jest zasadniczo przypisana pochodzeniu geograficznemu. Artykuł 23 ust. 3 w moim przekonaniu nie może zatem znaleźć zastosowania.

88. Z tego samego względu art. 24 ust. 4, który zezwala członkom regulować w dobrej wierze nieprzerwane używanie oznaczeń geograficznych pod pewnymi warunkami, nie znajduje zastosowania w odniesieniu do nieprzerwanego używania nazwy „Tocai friulano”.

89. Wreszcie art. 24 ust. 6 w jednoznaczny sposób zezwala członkom na wyrażanie zgody na używanie nazwy odmiany winorośli, która jest homonimem oznaczenia geograficznego w innym państwie członkowskim, choć nie obliży, aby to uczynić. W sposób jawny Wspólnota zrzekła się tej możliwości ze skutkiem od końca marca 2007 r. w drodze dwustronnej umowy z Węgrami, co zostało stwierdzone wprost w art. 24 ust. 1 i co należy, jak to omówiono w kontekście pierwszych dwóch pytań, do wyłącznej kompetencji Wspólnoty.

43 — Przykład używany podczas negocjacji to Rioja — region produkcji wina zarówno w Hiszpanii, jak i w Argentynie. Zobacz C.M. Correa i A.A. Yusef, „Intellectual Property and International Trade”, 1998, str. 176.

90. W związku z powyższym nie uważam, aby istotne ustalenia porozumienia TRIPS były sprzeczne z umową w sprawie win. Nie ma zatem podstaw do zastosowania art. 59 konwencji wiedeńskiej.

92. Artykuł 1 ust. 1 pierwszego protokołu do EKPC stanowi:

„Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego”.

XI — W przedmiocie pytania siódmego

91. W siódmym pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy prawo własności uregulowane w art. 1 pierwszego protokołu dodatkowego do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (EKPC)⁴⁴, a także w art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej⁴⁵ dotyczy również własności intelektualnej w zakresie nazw pochodzenia win i używania tych nazw, a jeżeli tak, to czy ochrona własności wyklucza zastosowanie umowy wynikającej z wymiany listów, w myśl której producenci wina z regionu Friuli nie mają prawa używania nazwy „Tocai friulano” — szczególnie po uwzględnieniu całkowitego braku jakiegokolwiek odszkodowania dla pozbawionych własności producentów wina, braku usprawiedliwiającego pozbawienie własności ogólnego interesu i naruszenia zasady proporcjonalności.

93. Choć w postanowieniu tym nie ma mowy o odszkodowaniu, wymóg przestrzegania zasad ogólnych prawa międzynarodowego jest powszechnie uznawany za źródło podstawowego uprawnienia do rekompensaty za utracone mienie.

94. Artykuł 17 karty, zatytułowany „Prawo do własności” stwierdza:

„1. Każda osoba ma prawo do władania, używania, dysponowania i przekazania w drodze spadku swego mienia nabytego zgodnie z prawem. Nikt nie może być pozbawiony swego mienia, chyba że w interesie publicznym, w przypadkach i na warunkach przewidzianych w ustawie, za uczciwym odszkodowaniem wypłaconym we właściwym terminie. Korzystanie z własności może podlegać regulacji ustawowej, jeśli jest to konieczne ze względu na interes ogólny.

⁴⁴ — Przywołana w przypisie 5.

⁴⁵ — Przywołana w przypisie 6.

2. Własność intelektualna jest chroniona”.

95. Skarżące podnoszą, że prawo włoskich producentów wina do używania oznaczenia „Tocai friulano” wchodzi w zakres „mienia” w rozumieniu protokołu, które stanowi pojęcie autonomiczne, nieograniczone do dóbr materialnych. Rząd włoski na rozprawie utrzymywał, że prawo do używania nazwy określonej odmiany winorośli jest natury ekonomicznej. Rada i Komisja wskazują, że w niniejszej sprawie nie chodzi o własność w rozumieniu EKPC czy karty, nawet w sensie własności intelektualnej; terminy „Tocai friulano” i „Tocai italico” nie są oznaczeniami geograficznymi, ale odmianami winorośli. Ani konwencja paryska⁴⁶, ani też porozumienie TRIPS nie wspominają o nazwach odmian winorośli jako o kategorii własności intelektualnej.

96. Skarżące mają słuszość, stwierdzając, że „mienie” w protokole jest pojęciem autonomicznym, rozciągającym się na dobra materialne o wartości gospodarczej. Europejski Trybunał Praw Człowieka przyjął w szczególności w przypadku cofnięcia zezwolenia na podawanie napojów alkoholowych w restauracji, że interes ekonomiczny związany z prowadzeniem restauracji stanowi „mienie” w rozumieniu art. 1 protokołu, zważywszy, że zachowanie zezwolenia stanowiło jeden z zasadniczych warunków prowadzenia interesu oraz że cofnięcie go

miało niekorzystne konsekwencje dla wartości i renomy firmy. Trybunał ten doszedł zatem do wniosku, że cofnięcie zezwolenia stanowiło, w tym przypadku, ingerencję w prawo podmiotu prowadzącego restaurację do poszanowania jego mienia (choć skonstatował, że ingerencja była zgodna z prawem, proporcjonalna i w interesie wspólnym)⁴⁷.

97. Nie sądzę jednakże, aby orzeczenie to mogło stanowić analogię do obecnego przypadku. Nic nie wskazuje, że nieprzerwane używanie nazwy „Tocai friulano” w odniesieniu do odmiany winorośli wykorzystywanej do produkcji win z regionu Frioul-Wenecja Julijska jest jednym z zasadniczych warunków prowadzenia działalności polegającej na produkcji tego wina. Nie ma również uzasadnienia twierdzenie rządu włoskiego, jakoby zakaz takiego użytkowania wywarł niekorzystny efekt na wartość i renomę takiej działalności. Określeni producenci wina nadal będą mieć prawo do wprowadzania na rynek swoich win pod różnymi oznaczeniami pochodzenia, które zostały zarejestrowane dla danego rejonu. Jeżeli chcą oni nadal identyfikować używane odmiany winorośli, to w zastępstwie istnieją alternatywne synonimy uznane przez Międzynarodowy Urząd ds. Win i Winorośli. Komisja wymieniła w szczególności: „sauvignonasse” i „trebbiano”.

46 — Konwencja paryska w sprawie ochrony własności przemysłowej z dnia 20 marca 1883 r.

47 — Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie 4/1988/148/202 Tre Traktörer Aktiebolag przeciwko Szwecji, (1989) EHRR 309.

98. Dodać należy, iż wydaje się wątpliwe, aby skarżące mogły skutecznie postawić zarzut naruszenia prawa własności w rozumieniu EKPC, biorąc pod uwagę, że nie są producentami win i że nie wskazały one, w jakim stopniu zostaną poszkodowane.

99. W związku z tym nie trafiają do mnie argumenty, przynajmniej w tym przypadku, że prawo do używania nazwy odmiany winorośli przy wprowadzaniu określonego wina na rynek objęte jest przepisami art. 1 pierwszego protokołu. Jednakże pokrótce rozpatrzę kwestię: jeżeli takie prawo własności przysługiwało, to czy wykluczałoby ono zakaz używania tej nazwy.

100. Pierwsze zdanie art. 1 pierwszego protokołu przyznaje prawo do niezakłóconego korzystania z własności; drugie zdanie przewiduje, iż nikt nie może zostać pozbawiony swojej własności, „chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego”.

101. Co do ingerencji w korzystanie z własności nieoznaczającej pozbawienia praw, to pewne wskazówki w tym zakresie można odnaleźć w wyroku Trybunału w sprawie SMW Winzersekt⁴⁸. W sprawie tej niemieccy producenci wina musującego

zakwestionowali prawodawstwo Wspólnoty⁴⁹, które po pięcioletnim okresie przejściowym zakazywało używania wyrażenia „méthode champenoise” w odniesieniu do tych win musujących, co do których nie można było używać oznaczenia pochodzenia „Champagne”. Producenci wskazywali, że taki zakaz miał niekorzystny wpływ na ich prawo do własności.

102. Trybunał przyjął, że w kwestiach dotyczących wspólnej polityki rolnej ustawodawcy wspólnotowemu pozostawiono znaczną swobodę, tak że działanie podjęte w tym zakresie staje się bezprawne dopiero wtedy, gdy jest ono w sposób oczywisty niewłaściwe w kontekście celu, jakiemu ma służyć. Prawo własności nie jest absolutne; korzystanie z tego prawa może zatem być ograniczone, szczególnie w odniesieniu do wspólnej organizacji rynku, o ile restrykcje takie są zgodne z interesem wspólnym, który Wspólnota ma na uwadze, oraz gdy nie stanowią one niewspółmiernej i niestosownej ingerencji, która podważa istotę zagwarantowanych praw. Oznaczenie „méthode champenoise” było wyrażeniem, którego w okresie poprzedzającym wspomnianą legislację, mogli używać wszyscy producenci wina musującego. Zakaz używania tego oznaczenia nie mógł być uważany za naruszenie rzekomego prawa własności przysługującego producentom. Ostatecznie, przyjmując ustalenia przejściowe i zezwalając producentom na używanie wyrażen alternatywnych (takich

48 — Wyrok z dnia 13 grudnia 1994 r. w sprawie C-306/93, Rec. str. I-5555.

49 — Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2333/92 z dnia 13 lipca 1992 r. ustanawiające zasady ogólne dotyczące opisu i prezentacji win musujących i gazowanych win musujących (Dz.U. L 231, str. 9).

jak „metoda tradycyjna”), Rada uwzględniła stanowisko producentów. W tamtych okolicznościach prawodawstwo nie mogło być uważane za nieproporcjonalne⁵⁰.

103. W niniejszej sprawie podobnie wydaje się jasne, że nawet gdyby miała miejsce ingerencja w prawo własności, zasada proporcjonalności została zachowana: włoscy hodowcy winorośli Tocai friulano i producenci win z winogron tej odmiany skorzystali z 13-letniego okresu przejściowego w celu przystosowania się do nowo powstałej sytuacji w związku z umową w sprawie win. Jak wspomniano wcześniej⁵¹, wydaje się, że do wykorzystania są alternatywne nazwy winorośli.

104. Co do art. 1 zdanie drugie pierwszego protokołu, to nawet jeżeli zakaz używania „Tocai friulano” jest równoznaczny z pozbawieniem określonych producentów wina własności, wydaje się, że byłoby to działanie „w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego”, a zatem dopuszczone przez EKPC.

105. Po pierwsze, zawarcie przez Wspólnotę wzajemnych porozumień dotyczących ochrony nazw win leży jednoznacznie w interesie publicznym. Po drugie, w prawie wspólnotowym istnieje wyraźna podstawa dla zakazu, dokładnie ramy legislacyjne (których nie omawiam szczegółowo z powodu ich rozciągłości) dotyczące oznaczeń wina, w kontekście których sporny zakaz jest w sposób oczywisty tak przewidziany, aby ograniczać ryzyko wprowadzenia w błąd związane z nazwą odmiany winorośli używaną do produkcji wina i nazwą obszaru geograficznego, gdzie jest ono produkowane. Wreszcie nic nie wskazuje, że zakaz jest sprzeczny z jakąś zasadą prawa międzynarodowego. W szczególności długi okres przejściowy, ograniczone oddziaływanie zakazu (tzn. wina gatunkowe por mogą nadal być produkowane z określonej odmiany winorośli) i dostępność nazw alternatywnych oznacza moim zdaniem, że w tym przypadku nie przysługuje prawo do odszkodowania.

106. Wnioski podobne do powyższych dotyczą art. 17 karty.

XII — W przedmiocie pytania ósmego

107. W ostatnim ósmym pytaniu sąd krajowy zmierza do ustalenia, czy, w przypadku gdy umowa w sprawie nazw win lub wymiana listów jest niezgodna z prawem,

50 — Punkty 21–23 i 28 wyroku.

51 — W pkt 97.

przepisy art. 19 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 753/2002⁵², w myśl których używanie nazwy „Tocai friulano” ma zostać zakazane po dniu 31 marca 2007 r., są również nieważne i nieskuteczne.

108. Skarżące dowodzą, że zakaz w załączniku do rozporządzenia nr 753/2002 jest bezprawny, ponieważ narusza zasadę niedyskryminacji. Wśród 106 odmian winogron, których używanie w nazwach win jest dopuszczalne na mocy prawa Wspólnoty, jedynie używanie nazwy „Tocai friulano” podlega czasowemu ograniczeniu. Dodatkowo naruszono zasadę proporcjonalności i obowiązek należytego uzasadnienia. Wreszcie z uwagi na to, że nie istnieje żaden zapis w porozumieniu TRIPS, który wymaga od członków WTO odstąpienia od prawnej ochrony homonimicznych oznaczeń geograficznych, zakaz wynikający z rozporządzenia nr 753/2002 jest niezgodny z prawem.

109. Skarżące i rząd włoski, w odpowiedzi na pytanie postawione przez Trybunał, dowodzą ponadto, iż z uwagi na fakt, że umowa w sprawie win wygasła wraz z przystąpieniem Węgier do Unii Europejskiej i że traktat akcesyjny nie zawiera wzmianki o umowie

w sprawie win, ani też o kwestii „Tocai”, w stosunku do Węgier sektor wina jest przedmiotem wyłącznej regulacji prawa wspólnotowego. Rozporządzenie nr 753/2002 przewiduje określone postępowanie w odniesieniu do 122 odmian winorośli, które zawierają oznaczenie geograficzne i skutkiem tego znajdują się w identycznej sytuacji jak „Tocai friulano”, choć dla tej właśnie odmiany nie przewiduje się takiego postępowania: powyższe 122 odmiany mogą występować na etykietach win na zasadzie wyjątku od art. 19 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia.

110. Wszystkie te argumenty przekraczają wszakże zakres pytania postawionego przez sąd krajowy, które w sposób jednoznaczny opiera się na hipotezie, że umowa w sprawie win lub wymiana listów jest bezprawna. Sąd krajowy zatem pośrednio poddaje pod ocenę ważność rozporządzenia nr 753/2002 (które mogło być, ale nie zostało zakwestionowane bezpośrednio przez Włochy na mocy art. 230 WE), jako konsekwencję rzekomej nieważności umowy w sprawie win. Z uwagi na to, że nie uważam, na podstawie analizy poprzednich pytań, aby umowa ta była bezprawna, zgadzam się ze stanowiskiem Komisji, że ósme pytanie nie wymaga odpowiedzi.

52 — Przywołane w przypisie 22.

XIII — Wnioski

111. Wobec powyższego doszedłem do następujących wniosków:

- 1) umowa w sprawie win była prawidłowo i odpowiednio oparta na art. 133 WE, a jej zawarcie należało do wyłącznej kompetencji Wspólnoty;
- 2) dla celów zarówno umowy w sprawie win, jak i porozumienia TRIPS, Tokaj jest oznaczeniem geograficznym, podczas gdy Tokai friulano nim nie jest, a zatem:
 - nie ma sprzeczności między zakazem używania „Tocai friulano” po dniu 31 marca 2007 r. a zasadami odnoszącymi się do oznaczeń geograficznych w umowie w sprawie win,
 - wspólna deklaracja nie przedstawia błędnie okoliczności faktycznych oraz
 - nie istnieje sprzeczność między umową w sprawie win i porozumieniem TRIPS;

- 3) prawo do używania nazwy odmiany winorośli w obrocie rynkowym winem nie stanowi własności w rozumieniu art. 1 pierwszego protokołu do EKPC lub art. 17 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, a w każdym razie w tym przypadku nie nastąpiła żadna bezprawna ingerencja, sprzeczna z EKPC lub kartą.

112. W związku z tym uważam, że na pytania przedstawione przez Tribunale amministrativo regionale per il Lazio należy odpowiedzieć w sposób następujący:

Analiza przedstawionych pytań nie ujawniła żadnych aspektów, które mogłyby zakwestionować ważność Umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską a Republiką Węgierską w sprawie wzajemnej ochrony i kontroli nazw win, zatwierdzonej w imieniu Wspólnoty na mocy decyzji Rady 93/724/WE z dnia 23 listopada 1993 r. i podpisanej w dniu 29 listopada 1993 r., lub też wymiany listów odnoszącej się do art. 4 tej umowy.